

**Розширений план лекцій
з дисципліни «Філософія»**

**Лекційних годин – 30
Викладач – Жарких В.Ю.**

**СЕМЕСТРОВИЙ МОДУЛЬ №1
ФІЛОСОФІЯ ЯК НАУКА**

Змістовний модуль 1. Історія виникнення та розвитку філософії

Тема 1. Загальні уявлення про філософію

Визначення філософії.
Первинне розуміння філософії.
Особливості філософського пояснення світу.
Призначення та функції філософії.

Тема 2. Сутність філософії

Виникнення філософії.
Предмет і проблеми філософії.
Структура і дисциплінарна будова філософського знання.
Граничність філософських категорій.
Співвідношення світогляду і філософії.
Основні світоглядні орієнтації людини в світі.
Філософія і релігія.
Філософія і наука.
Роль філософії в сучасному житті суспільства.

Тема 3. Світогляд: поняття, структура, типи

Співвідношення філософії та світогляду.
Поняття світогляду.
Світогляд як спосіб орієнтації людини в світі.
Світовідчуття, світосприйняття і світорозуміння як рівні світогляду.
Структура світогляду.
Історичні типи світогляду.
Філософія як вид знання.

Тема 4. Філософія Стародавнього Світу

Філософія Стародавнього Сходу.
Найважливіші особливості давньосхідної філософії.
Антична філософія.
Вчення Конфуція про людину.
Історичні зміни предмету філософії.

Тема 5. Філософія Нового часу

Філософія Нового часу і якісно нова спрямованість філософії в епоху
ранніх буржуазних революцій.
Пошуки продуктивного методу пізнання: емпіризм, раціоналізм.
Класична німецька філософія.
Особливе місце німецької класичної філософії у загальному розвитку
західноєвропейської філософії.

Тема 6. Стратегії і напрями сучасної філософії

Принципи та ідеали класичної та некласичної західної філософії.
Причини переходу від класичного до некласичного філософствування.

Волюнтаризм філософії А.Шопенгауера та Ф.Ніцше.
Розуміння філософствування та екзистенції за С.К'єркегором.
Основні тенденції розвитку сучасної західної філософії.
Найбільш впливові напрями та течії філософії Заходу.

Змістовий модуль 2. Філософські проблеми буття світу

Тема 7. Онтологія як філософське вчення про буття.

Філософське розуміння проблеми буття.
Уявлення про онтологію як вчення про буття.
Особливості розуміння буття як засади виникнення різних філософських концепцій.
Буття: форми (модуси), структура.
Співвідношення категорій «буття», «субстанція», «матерія».
Матерія: атрибути, спосіб і форми існування матерії.
Сучасні уявлення про спосіб і форми існування матеріального світу.

Тема 8. Метафізика. Діалектика

Метафізика й онтологія.
Діалектика: історичні типи й альтернативи діалектики.
Принципи, закони й категорії діалектики.

Тема 9. Свідомість як філософська проблема

Філософський зміст проблеми свідомості та шляхи її розгляду в історії філософії.
Основні підходи до пояснення феномену свідомості.
Концепції свідомості.
Найбільш загальні властивості свідомості, функції та структура свідомості.
Філософське визначення свідомості.
Суспільна та індивідуальна свідомість.
Свідоме і несвідоме. Концепції несвідомого.

Тема 10. Філософія пізнання.

Проблема пізнаваності світу та спроби її розв'язання.
Уявлення про знання і пізнання.
Гносеологія.
Об'єкт і суб'єкт пізнання.
Види, рівні пізнання.
Форми пізнання.
Чуттєве і раціональне пізнання.
Характерні риси інтуїції.
Співвідношення пізнання і розуміння.
Проблеми істини у пізнанні.

Тема 11. Наука як соціокультурний та пізнавальний феномен.

Поняття про науку та особливості наукового пізнання.
Основні види наукового пізнання.
Виникнення науки.
Періодизація історії науки.
Рівні та структура наукового пізнання.
Методи наукового пізнання.
Форми наукового пізнання.

Сучасні оцінки науки.
Поняття про етику науки.
Визначення соціокультурних орієнтирів науки.

Змістовий модуль 3. Філософське осмислення людини

Тема 12. Суспільство як предмет філософського аналізу

Суспільство як предмет філософського аналізу.
Суспільство: поняття, основні характеристики.
Структура суспільства.
Історичні типи суспільства.
Соціальна структура суспільства.
Суспільний ідеал і проблема соціального вибору.
Теорії соціальної стратифікації й соціальної мобільності.

Тема 13. Філософське осмислення людини

Людина як основний предмет філософського аналізу.
Актуальність філософського дослідження людини.
Філософські аспекти антропогенезу.
Основні філософсько-антропологічні проблеми.

Тема 14. Аксиологія (теорія цінностей)

Цінності: розвиток філософських уявлень про цінності.
Аксиологічний напрям у історії філософії (друга половина XIX ст.)
Цінності в структурі соціуму.
Ієрархія цінностей людського буття.
Цінності як ядро світоглядної проблематики

Тема 15. Філософське осмислення культури і цивілізаційних процесів

Поняття про культуру і цивілізацію.
Матеріальна та духовна культура.
Феномен культури та основні напрями його філософського аналізу.
Співвідношення культури і цивілізації.
Загальне уявлення про сучасну філософію культури.
Передумови, прояви та проблема подолання кризи сучасної культури.